

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
University of Eastern Finland
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень
НАН України
Національний університет «Одеська політехніка»
Академія економічних наук України
Спілка економістів України
Міжнародна академія морських наук, технологій та інновацій
Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
Торгово-промислова палата України
Миколаївський обласний фонд підтримки підприємництва

**СТАЛИЙ РОЗВИТОК
В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ
ЕКОНОМІКИ**

ПРОГРАМА
наукових економічних читань,
присвячених пам'яті першого декана
Інженерно-економічного факультету НУК
професора В. Ч. Лі

2–3 грудня 2024 року

 ВИДАВНИЦТВО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМ. АДМІРАЛА МАКАРОВА
2024

Підгайна Аліна, здобувач освіти Вищого професійного училища № 21 м. Миколаєва, м. Миколаїв, Україна

ПРОФЕСІЙНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ЧИННИК УСПІШНОГО УПРАВЛІННЯ В ОРГАНІЗАЦІЯХ УКРАЇНИ

Підтоптаний Павло, магістрант кафедри інтелектуальної цифрової економіки Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, м. Миколаїв, Україна,

Корнієнко Оксана, кандидат економічних наук, доцент кафедри інтелектуальної цифрової економіки Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, м. Миколаїв, Україна

СТАН ТА ДРАЙВЕРИ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Побережець Олександр, аспірант Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, м. Миколаїв, Україна

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Побережець Юрій, аспірант Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, м. Миколаїв, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ НА ПРИКЛАДІ ПОЛЬСЬКОГО ДОСВІДУ

Погорєлова Олена, кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку та економічного аналізу Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, м. Миколаїв, Україна,

Смірнова Ірина, старший викладач кафедри суспільних наук Херсонського навчально-наукового інституту

УДК 332.012
С76

ОРГАНІЗАТОРИ:

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
University of Eastern Finland
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України
Національний університет «Одеська політехніка»
Академія економічних наук України
Спілка економістів України
Міжнародна академія морських наук, технологій та інновацій
Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
Торгово-промислова палата України
Миколаївський обласний фонд підтримки підприємництва

Відповідальна за випуск:
Циганова Олександра Сергіївна

Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.
Претензії до організаторів не приймаються.

С76 Сталлий розвиток в умовах цифрової трансформації економіки : збірник матеріалів наукових економічних читань (2–3 грудня 2024 р., м. Миколаїв). – Миколаїв : НУК, 2024. – 140 с.

ISBN 978-966-321-480-1

У збірнику подані матеріали наукових економічних читань «Сталлий розвиток в умовах цифрової трансформації економіки».

Висвітлено інноваційні підходи до управління економічними системами, вплив цифрових технологій на екологічну відповідальність та соціально-економічний розвиток, сучасний стан фінансової безпеки в епоху діджиталізації. Обговорено нові можливості цифрової трансформації приморських регіонів для сталого зростання та перспективи міжнародної співпраці в цифровій економіці для інноваційних екосистем. Розглянуто сучасні парадигми обліку, аналізу, аудиту, контролю, звітності та оподаткування в умовах сталого розвитку.

Збірник може бути корисним для науковців, державних службовців, підприємців, професорсько-викладацького складу закладів вищої освіти, аспірантів, магістрантів та студентів.

УДК 332.012

ISBN 978-966-321-480-1

© Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, 2024

*Наукові економічні читання,
присвячені пам'яті першого декана
Інженерно-економічного факультету НУК
(нинішнього Факультету економіки та екології моря)
доктора економічних наук, професора Василя Чангіровича Лі*

*Лі Василь Чангірович (1937–2003)
доктор економічних наук, професор,
декан Інженерно-економічного факультету (1991–1996)*

УДК 658.5

СТАН ТА ДРАЙВЕРИ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Павло Підтоптаний

*магістрант кафедри інтелектуальної цифрової економіки
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова,
м. Миколаїв, Україна*

Оксана Корнієнко

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри інтелектуальної цифрової економіки
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова,
м. Миколаїв, Україна
kornienko.oksana@nuos.edu.ua*

Анотація. Тези присвячені питанням активізації інноваційної діяльності Миколаївської області. Проаналізовано структурний склад внутрішніх інвестицій у дослідження та розробки за фінансовими джерелами. Доведено, що найбільш значна частина питомої ваги інвестицій припадає на закупівлю обладнання та сучасного програмного забезпечення. Базовим джерелом інвестування інноваційної діяльності підприємств Миколаївського регіону є власні кошти.

Ключові слова: інновації, інвестиції, промислові підприємства, інноваційно активні підприємства.

У сучасних умовах турбулентності та динамічних змін для успішного функціонування соціально-економічної системи на регіональному рівні необхідна наявність низки взаємопов'язаних чинників, які стають підґрунтям конкурентоспроможності регіону. Ключовим важелем, що гарантує сталий розвиток регіону, є наявність промислових підприємств, які здійснюють інноваційну діяльність і є рушіями економічного відродження. Навіть в непростих зовнішніх умовах (наявність воєнного конфлікту в країні, визнання Миколаївської області прифронтовою територією), аналіз інноваційної діяльності є важливим аспектом окреслення майбутніх векторів розвитку інноваційної сфери та усунення проблемних питань.

Науково-прогностичні дослідження інноваційної діяльності мезорівня знайшли відображення у студіях вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема Л. Гришиної, Л. Ковальської, О. Корнієнко, Є. Набоки, В. Парсяка, С. Тульчинської та ін. Дослідження інноваційної діяльності в Миколаївській області в період динамічних зовнішніх змін, зумовлених епідеміями та військовими конфліктами, продовжують набувати актуальності.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану інноваційної діяльності в Миколаївській області та основні шляхи її активізації.

Інноваційна діяльність є важливим елементом економічного розвитку та регіональної конкурентоспроможності. Миколаївська область як регіон з потужним промисловим потенціалом має унікальні особливості в цьому плані. Впровадження інвестиційного капіталу для прискорення інноваційних процесів є необхідним критерієм потужного розвитку будь-яких бізнес-структур регіону [1, 2].

Для комплексної оцінки інноваційної діяльності в Миколаївській області доцільним є наведення аналітичних даних щодо рівня забезпечення НДДКР (табл. 1). Для аналізу результатів інвестиційної діяльності в регіоні найкраще підходять показники, що включають внутрішні оперативні витрати, зокрема витрати на заробітну плату.

Таблиця 1

Розподіл внутрішнього інвестиційного капіталу на НДДКР протягом 2019–2023 років [3]

Внутрішні джерела фінансування інновацій	Роки				
	2019	2020	2021	2022	2023
Всього, тис. грн	18745,5	22325,4	30052,3	49914,6	44125,1
у тому числі за рахунок:					
коштів місцевого бюджету	94,3	64,4	97,3	3103,7	257,6
державного бюджету	14702,2	13128,7	19633,6	24725,3	21730,4
власних коштів	513,9	634	1032,4	13000,8	5457,4
коштів організацій державного сектора	97	521,2	479,3	1080,7	991,7
коштів організацій підприємницького сектора	1314,5	4986,9	6263,8	8505,0	6868,0
коштів іноземних джерел	1038,5	1232,8	123,5	–	–

Спостерігаємо тенденцію зменшення внутрішнього інвестованого капіталу у наукові дослідження та розробки за джерелами фінансування за рахунок скорочення інвестицій з муніципалітету, проте протягом 2019-2023 років відбувалося поступове збільшення інвестиційних заощаджень, які були отримані з державного бюджету. У 2021 році найбільший темп зростання становив 128 % порівняно з 2020 роком, а у 2023 році – 125 % порівняно з 2022 роком. Зокрема, у 2023 році відбулося різке зменшення на 6345,5 тис. грн порівняно з 2022 роком. Також інвестиції державного спрямування скоротилися на 79,8 тис. грн, а бізнес-сектора – на 1457,3 тис. грн.

Якщо розглядати загальний обсяг інвестицій промислових підприємств в інноваційну сферу, то протягом 2019-2023 рр. зросла частка інвестиційного капіталу на закупівлю обладнання та програмного забезпечення: у базовому 2019 році становила 93 %, а у 2023 році – 99 % (табл. 2).

Таблиця 2

Обсяг інвестованого капіталу підприємств за напрямками інноваційної діяльності [3]

Інвестиційні вкладення за напрямками інноваційної діяльності	Роки				
	2019	2020	2021	2022	2023
Всього, тис. грн	82189,0	70467,5	124192,2	136153,0	260675,8
у тому числі за рахунок:					
– внутрішні НДР	3889,8	3194,2	582,9	5628,0	4680,3
– зовнішні НДР	468	600,0	542,7	201,1	324,0
– придбання обладнання та програмного забезпечення	74080,4	53488,2	140386,2	131400,6	219899,3
– тренінги, курси	732,2	544,3	632,5	147,6	250,0
– інші	1498,5	12640,4	2123,2	37,5	84,6

Аналіз інвестиційної та інноваційної діяльності в Миколаївській області свідчить про незначне зменшення обсягів фінансування на НДДКР в регіоні. Зростання інвестиційних вкладень зумовлене інноваційною активністю промислових організацій шляхом закупівлі обладнання та програмного забезпечення, а також за рахунок збільшення фінансування інноваційно значущих прикладних досліджень.

Близько 40 підприємств регіону впроваджували інновації протягом досліджуваного періоду, що становить 23 % від загальної кількості підприємств, які потрапили до вибірки

щодо опитування. Здебільшого впроваджують інновації підприємства, що займаються виробництвом напоїв, соків, харчових продуктів, хімічної продукції, текстильним виробництвом, виготовленням виробів з деревини, поліграфічною діяльністю, виробництвом одягу та взуття. Переважно джерелом інвестицій в інноваційну діяльність підприємств області є безпосередньо кошти базових підприємств.

Таким чином, інноваційна діяльність у Миколаївській області перебуває на стадії насичення новаторськими підходами та імплементації нововведень. В області значну частку займають сільськогосподарські підприємства, фермерські господарства, відповідно промислове виробництво не достатньо широко представлене. Уповільнення інноваційної активності в основному пов'язане з невизначеністю зовнішнього середовища (воєнним конфліктом на території України). Тому для стимулювання інноваційної діяльності в Миколаївській області важливо посилити існуючі рушійні сили, залучити більше коштів та інвестицій і створити сприятливі політичні умови для розвитку дослідницької інфраструктури та впровадження інновацій.

Література

1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : Аналітична Доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2023 році». – К. : НІСД, 2023. – 688 с. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
2. Богацька Н. М. Аналіз залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України. *Економіка та суспільство*. 2020. № 10. С. 28–31.
3. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 10.10.2024).
4. Шкода М. С. Активізація інноваційної політики як чинник підвищення конкурентоспроможності національної економіки. *Вісник КНУТД*. 2020. № 1 (95).

STATUS AND DRIVERS OF ACTIVATION OF INNOVATIVE ACTIVITIES OF THE MYKOLAIV REGION

Pavlo Pidtoptanyi, Oksana Korniienko

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Abstract. Theses are devoted to the issues of intensification of innovative activities in the Mykolaiv region. The structural composition of internal investments in research and development by financial sources is analyzed. It has been proven that the most significant part of the specific weight of investments falls on the purchase of machines, equipment and modern software. The basic source of investing in the innovative activities of Mykolaiv region enterprises is their own funds.

Keywords: innovations, investments, industrial enterprises, innovatively active enterprises.

Наукове видання

**СТАЛИЙ РОЗВИТОК
В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ**

ПРОГРАМА

наукових економічних читань,
присвячених пам'яті першого декана
Інженерно-економічного факультету НУК
професора В. Ч. Лі

2–3 грудня 2024 року

Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.
Претензії до організаторів не приймаються.

Відповідальна за випуск *О. С. Циганова*
Комп'ютерне верстання *Н. М. Ковальчук*
Коректор *О. Є. Вакула*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 0,93. Вид. № 12. Зам. № 0604-18.
Видавець і виготівник Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
просп. Героїв України, 9, м. Миколаїв, 54007
E-mail : publishing@nuos.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6402 від 19.09.2018 р.